

Kvartalsrapport 1. kvartal 2013

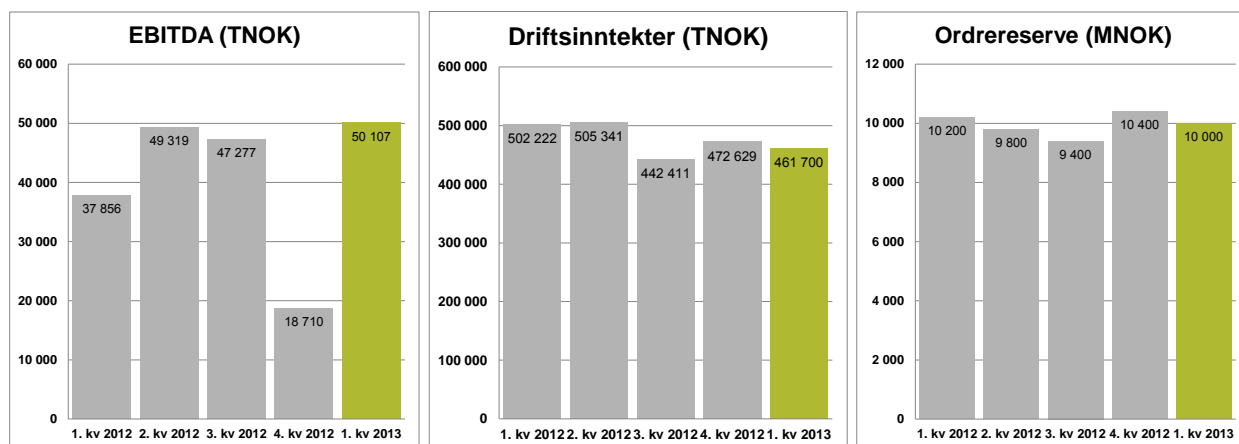

tide

Tide ASA rapporterer et driftsresultat før avskrivninger (EBITDA) på NOK 50 millioner i første kvartal 2013. God fremgang i underliggende drift.

Hovedpunkter

- Totale driftsinntekter i kvartalet ble NOK 462 millioner, mot NOK 502 millioner i tilsvarende periode i fjor.
- EBITDA for kvartalet ble NOK 50 millioner, en fremgang på 31 % i forhold til tilsvarende periode i for som endte på NOK 38 millioner.
- Resultat før skatt i kvartalet ble NOK 0 millioner, mot NOK -19 millioner i tilsvarende periode i fjor.
- Tide Buss Norge startet rutekjøring på Austevoll i januar etter å ha gjenvunnet dette anbudet. Anbudet har en lengde på 7 år med muligheter for forlengelse.
- Tide Buss Norge er tildelt kontrakt på rutekjøring på Nordmøre i kommunene Kristiansund, Aure, Smøla og Averøy med oppstart i januar 2014. Anbudet har en årlig kontraktsverdi på NOK 68 millioner og en lengde på 8 år med muligheter til forlengelse.
- Tide Bus Danmark er tildelt kontrakt på rutekjøring i Fredericia kommune på Jylland med oppstart i juli 2013. Dette anbudet har en årlig kontraktsverdi på DKK 23 millioner og en lengde på 8 år.

Hovedtall

NOK millioner	1. kv 2013	1.kv 2012
Driftsinntekter	462	502
Driftskostnader	-428	-466
Salgsgevinster	17	2
EBITDA	50	38
EBIT	9	-9
Resultat før skatt	0	-19
Resultat etter skatt	0	-13
Resultat per aksje (NOK)	0,0	-0,6
Utvannet resultat per aksje	0,0	-0,6

Definisjoner

EBITDA = Driftsresultat + Avskrivninger + Nedskrivninger

EBIT = Driftsresultat før renter og skatt

Vesentlig resultat fremgang.

Tide konsernet har bak seg et godt kvartal i en periode som fortsatt er preget av store utfordringer. Etter at alle de store anbudskontraktene har vært drevet i over ett år, ser vi nå en vesentlig resultatfremgang i de aller fleste anbud. Anbudsmodellene som Tide benytter, gir tilfredsstillende avkastning i sum over kontraktens levetid, men normalt vil kontraktene ha lavere lønnsomhet i begynnelsen av kontraktperioden.

Tide konsernet solgte i løpet av kvartalet eiendom som ikke lenger inngår som en strategisk eiendel. Sum salgsgevinster knyttet til eiendomssalg utgjorde NOK 16 millioner. Regnskapstallene for 1. kvartal 2012 inneholder også salgsgevinster, samt andre spesielle driftsposter. En normalisert EBITDA for kvartalet er dermed NOK 34 millioner, sammenlignet med en normalisert EBITDA samme kvartal i fjor med NOK 22 millioner. Dette viser en sterk vekst i den underliggende driften.

Reduksjon i omsetning skyldes hovedsakelig bortfall av kontrakten rutepakke Vest i Hordaland. Reduksjonen i driftskostnadene er større enn inntektsreduksjonen, og tilskrives en mer effektiv produksjon i tillegg til bortfall av kontrakt.

Tide Buss Norge startet rutekjøring for Skyss på Austevoll i Hordaland i januar i år. Tide gjenvant denne da anbudet ble lagt ut etter endt kontraktperiode i fjor.

Tide Buss Norge fikk i løpet av kvartalet tildelt kontrakt på rutekjøring på Nordmøre etter å ha vunnet anbudskonkurransen. Ruteproduksjonen skal foregå i kommunene Kristiansund, Aure, Smøla og Averøy. Kontrakten er med Møre og Romsdal Fylkeskommune og vil starte opp i begynnelsen av 2014. Kontrakten varer til og med 2022, med muligheter til forlengelse.

Tide Buss Danmark vant i løpet av kvartalet anbudskonkurransen om kjøring av bybusser i Fredericia kommune på Sør-Jylland. Dette anbudet har oppstart i juli inneværende år, og har en lengde på 8 år.

Gjennom de anbud som er vunnet den senere tid, befester Tide seg som en betydelig aktør i det norske og det danske bussmarkedet.

Tide har også gjennom målrettet HMS og organisasjonsarbeid blitt en attraktiv arbeidsplass. Fokus på teamorganisering og involvering gjør at sykefraværet og skadestatistikkene viser en positiv utvikling. Samme positive effekten ser vi på tilgangen på arbeidskraft.

Resultatregnskap konsern

(tall for tilsvarende periode i 2012 i parentes)

Driftsinntektene i første kvartal var NOK 461,7 millioner (NOK 502,2 millioner). Endringen skyldes i stor grad bortfall av kontrakt i Bergen Vest.

Driftskostnadene i første kvartal 2013 var NOK 428,4 millioner (NOK 466,6 millioner). Bortfall av kontrakt i rutepakke Vest i Hordaland utgjør den største forklaringen på kostnadsreduksjonen. For øvrig har de tiltak og handlingsplaner som er iverksatt gitt resultater. Kontinuerlig måling av sentrale nøkkeltall er med på å gi en mer effektiv produksjon.

Avskrivninger for kvartalet ble NOK 41,6 millioner (NOK 47,0 millioner). Reduksjonen skyldes også her hovedsakelig bortfall av kontrakt i Bergen Vest.

Netto finanskostnader var NOK 8,6 millioner i første kvartal 2013 (NOK 9,5 millioner). Reduksjonen skyldes primært lavere rentekostnader som følge av lavere belåning.

I første kvartal leverte konsernet et resultat før skatt på NOK 0 millioner (NOK -18,7 millioner).

Balanse, investeringer og likviditet

Totalbalansen for Tide konsernet var ved utgangen av første kvartal 2013 på NOK 1.542,6 millioner. Til sammenligning hadde konsernet en totalbalanse på 1.646,9 millioner ved utgangen av første kvartal 2012.

Egenkapitalen utgjorde NOK 377,5 millioner ved utgangen av kvartalet. Dette tilsvarer en egenkapitalandel på 24,5 % for konsernet.

I kvartalet er det blitt foretatt investeringer i nytt bussmateriell og andre driftsmidler på totalt NOK 11,0 millioner. Det er ikke tatt opp nye langsiktige lån i kvartalet, mens avdrag på langsiktig rentebærende gjeld utgjorde NOK 35,0 millioner. Innbetaling ved salg av anleggsmidler utgjorde NOK 27,8 millioner i kvartalet.

Netto rentebærende gjeld er redusert med NOK 105,5 millioner siste 12 måneder.

Likviditetsbeholdningen var NOK 71,1 millioner ved utgangen av kvartalet mot NOK 33,8 millioner ved utgangen av tilsvarende periode i fjor. I tillegg hadde Tide NOK 125 millioner i ubenyttede trekkrettigheter pr 31. mars 2013.

Segmenter

Tide Buss Norge

Tide Buss AS sin kjernevirksomhet er rutekjøring i Hordaland, Rogaland og Sør-Trøndelag. Selskapet driver også ekspress-busskjøring, samt flybussene i Bergen og i Haugesund. Gjennom merkevaren Tide Reiser ivaretar Tide Buss salg og markedsføring av tur- og reisevirksomheten. I dette segmentet inngår utleie av busser, samt salg av opplevelsesreiser i Norge og Europa. Tide Buss AS deltar aktivt i konkurranser om nye kontrakter i Norge. Selskapet opererer ved utgangen av første kvartal 885 busser og har 1.776 ansatt.

Tide Buss Norge hadde totale driftsinntekter på NOK 356 millioner i første kvartal (NOK 400 millioner). Reduksjonen skyldes hovedsakelig bortfall av kvalitetsavtalen rutepakke Vest i Hordaland.

EBITDA for den norske virksomheten var NOK 27,6 millioner i første kvartal (NOK 28,9 millioner). Normalisert EBITDA justert for salgsgevinster og andre spesielle driftsposter i kvartalet ble NOK 27,4 millioner (NOK 15,9 millioner).

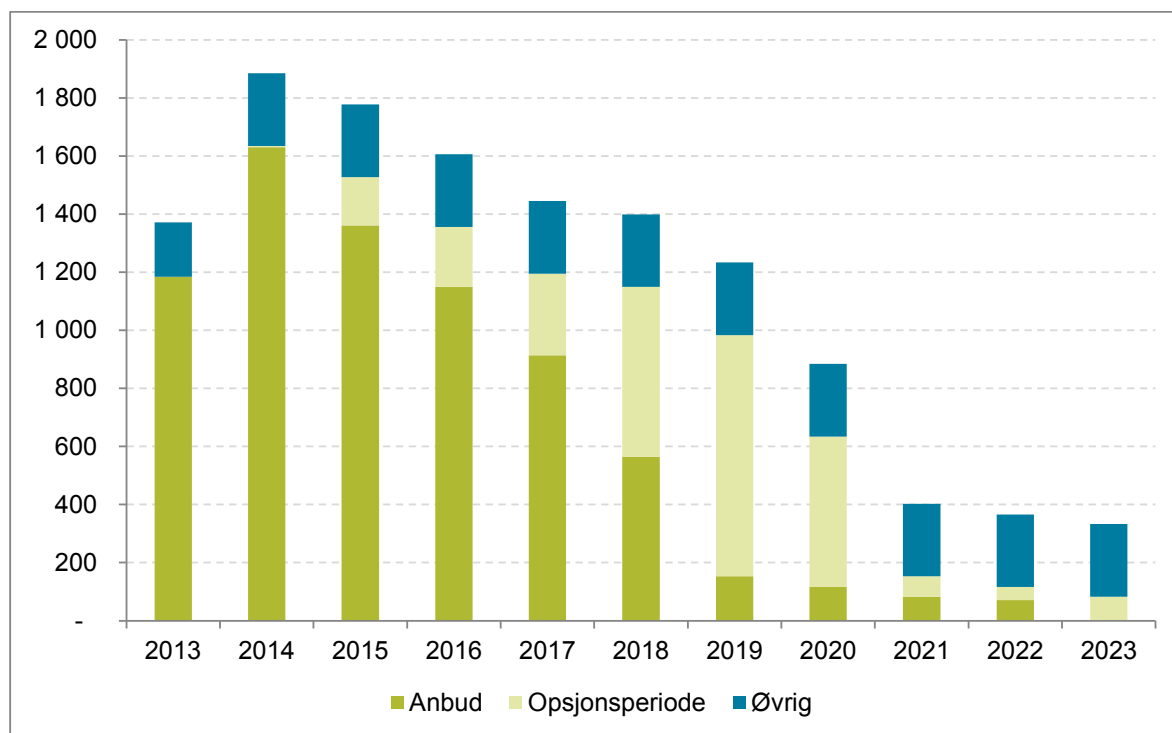
Tide Buss Danmark

Tide Bus Danmark A/S kjører rutebuss for trafikkelskapene FynBus på Fyn og Sydtrafik i Syddjylland. I tillegg suppleres det med en mindre andel bestillingskjøring. Tide Bus Danmark A/S deltar aktivt i konkurranser om nye kontrakter i Danmark. Selskapet har totalt 734 ansatte og opererer 349 busser ved utgangen av første kvartal.

Tide Buss Danmark hadde totale driftsinntekter på NOK 104 millioner i første kvartal (NOK 98 millioner). Økningen skyldes økning i kontraktsporføljen.

EBITDA for den danske virksomheten var NOK 8,9 millioner i første kvartal (NOK 9,3 millioner).

Kontraksreserve

Med de kontrakter Tide har vunnet gjennom anbud, har selskapet nå en ordresreserve (sikre kontrakter) på NOK 7,2 milliarder. Hertil kommer oppdragsgivernes opsjoner på forlengelse av kontraktene med NOK 2,8 milliarder kroner. Dette gir et godt fundament for å gjennomføre selskapets vekststrategi i årene som kommer.

I tillegg til sikre kontraktsinntekter fra rutekjøringen har Tide årlige inntekter fra kommersiell transportvirksomhet og reiseliv i dag på ca. NOK 250 millioner.

Framtidsutsikter

Demografiske framskrivninger indikerer betydelig økt befolkning i storbyregionene. Utbygging av veikapasitet henger etter befolkningsutviklingen. Knapphet på areal, omfattende planprosesser og store investeringer sannsynliggjør at denne utviklingen vil fortsette. Dette betyr at en større andel av reisebehovet i fremtiden må dekkes av kollektivtrafikk. Busstransport har i denne sammenhengen et fortrinn ved at kapasitet enkelt kan tilpasses endret behov. Basert på dette, forventes et langsiktig voksende totalmarked. Økt miljøbevissthet og fokus på bærekraftige løsninger underbygger økt satsning på kollektiv løsninger.

Tide har som visjon å være et ledende kollektiv- og reiselivsselskap i Norden og gi gode reiseopplevelser hver dag. Tides virksomhet er i all hovedsak blitt konkurransesatt, og selskapet har i stor grad gjenfunnet kontrakter, befestet sin posisjon, samt vunnet fotfeste i nye markeder i Norge og Danmark.

Det er et kontinuerlig press på marginene i de markeder vi opererer som følge av sterk konkurranse i anbudsprosessene. Dette innebærer at Tide til enhver tid arbeider med ulike prosjekter for å se på kostnadsstrukturen og effektiviseringer av driften.

Myndighetenes innføring av anbudskonkurranser har gitt økt effektivitet og billigere kollektivtrafikk for samfunnet. Imidlertid har denne type anbudskontrakter en stor kompleksitet som gjør det vanskelig å avtaleregulere alle nødvendige forhold. Dette har medført at avtaler kan oppleves som ubalanserte. Tide har som målsetting å løse tvister gjennom konstruktiv dialog basert på en balansert fortolkning, men styret ser at det til tider er nødvendig å ta noen prinsipielle saker inn for rettsapparatet.

De løpende regnskaper baseres på mottatte godtgjørelse. Eventuelle kompensasjoner for omtvistede forhold inntektsføres først ved oppnådd avklaring.

Oljeprisutviklingen og dollarkurs mot NOK og DKK vil ha påvirkning på selskapets økonomiske utvikling. Drivstoffkostnadene følger i stor grad oljeprisen, og med fortsatt høy oljepris kombinert med usikkerhet omkring dollarkursen kan det ha betydning for lønnsomheten i det korte bildet. De fleste kontrakter har imidlertid prisreguleringsmekanismer som vil dekke økte kostnader på sikt.

Styret forventer at også 2013 blir et krevende år rent finansielt. Gjennom målrettede tiltak arbeides det med å rette opp fjorårets underskudd, og styret forventer at konsernet skal være i resultatmessig balanse i løpet av 2013. Dette vil medføre en noe bedret likviditet gjennom året.

Styrets ambisjoner om å styrke konsernets konkurransemessige posisjon gjennom organisk – og strukturell vekst ligger fast.

Bergen, 15. mai 2013

Styret i Tide ASA

Steinar Madsen
Styrets leder

Karstein Bremnes
Nestleder

Dagfinn Haga
Styremedlem

Marianne SkårTeigen
Styremedlem

Ragnhild Janbu Fresvik
Styremedlem

Roald Georg Bergsaker
Styremedlem

Christine Rødsæther
Styremedlem

Frode Sælen
Styremedlem

Lisbet K.Nærø
Konsernsjef

Finansielle nøkkeltall

Nøkkeltall	Tide konsern		
	1. kv 2013	1. kv 2012	31.12.2012
EBITDA-margin	10,9 %	7,5 %	8,0 %
EBIT margin	1,8 %	-1,8 %	-1,1 %
Likviditetsgrad	0,6	0,6	0,6
Egenkapitalprosent	24,5 %	26,2 %	24,6 %
Egenkapitalrentabilitet	0,0 %	-3,1 %	-9,9 %
Totalkapitalrentabilitet	0,5 %	-0,5 %	-1,2 %
Resultat per aksje	(0,0)	(0,6)	(1,8)
Utvannet resultat per aksje	(0,0)	(0,6)	(1,8)
Antall utstedte aksjer ved periodeslutt	22 559 556	22 559 556	22 559 556
Gjennomsnittlig antall utstedte aksjer i perioden	22 559 556	22 559 556	22 559 556
Beholdning egne aksjer ved periodeslutt	-	-	-
Netto rentebærende gjeld	696 936	802 398	707 238
Utbytte pr. aksje	-	-	-

Definisjoner

EBITDA-margin = (Driftsresultat + Avskrivninger + Nedskrivninger) / Driftsinntekter

EBIT-margin = Driftsresultat før renter og skatt / Driftsinntekter

Likviditetsgrad = Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld

Egenkapitalprosent = Egenkapital / Totalkapital

Egenkapitalrentabilitet = Resultat etter skatt / gjennomsnittlig egenkapital

Totalkapitalrentabilitet = Driftsresultat før renter og skatt / gjennomsnittlig totalkapital

20 største aksjonærer per 31.03.13

Aksjonærer	Antall	Andel
DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSEL.AS	11 000 572	48,76 %
FOLKE HERMANSEN AS	6 250 000	27,70 %
SPAREBANKEN VEST	2 175 600	9,64 %
YTF AVD. 80	539 820	2,39 %
HAGLAND INVEST AS	147 700	0,65 %
MIDDELBOE AS	70 858	0,31 %
LIVSFORSIKRING.NORDEA LIV NORGE AS	58 600	0,26 %
VOSS KOMMUNE	37 000	0,16 %
MAR-THECO AS	31 567	0,14 %
KINOBYGG A/S	25 110	0,11 %
JOHANNES UTNE	22 100	0,10 %
ARNLAUG FLESLAND STANDAL	22 090	0,10 %
INGER FLESLAND STRASS	21 950	0,10 %
THORVALD O. UTNE	20 160	0,09 %
HÅVARD MAGNUS LILAND	15 340	0,07 %
JAN INGOLF ELIASSEN	13 425	0,06 %
FORENEDE FORVALTNING AS	13 104	0,06 %
BENTE DAHLE	12 341	0,05 %
DAG HENNING LARSEN	12 000	0,05 %
AMBLE INVESTMENT AS	10 810	0,05 %
SUM 20 STØRSTE	20 500 147	90,87 %
ANDRE	2 059 409	9,13 %
SUM ALLE	22 559 556	100,00 %

Regnskap

Resultatregnskap

Tall i 1 000 kr.	Tide konsern		
	1. kv 2013	1. kv 2012	31.12.2012
Driftsinntekter	461 686	502 222	1 922 602
Netto salgsgevinster	16 836	2 243	8 622
Driftskostnader	-428 415	-466 609	-1 778 060
EBITDA	50 107	37 856	153 165
Avskrivning på varige driftsmidler	-41 569	-47 006	-173 542
Driftsresultat	8 538	-9 150	-20 377
Finansinntekter	24	306	2 367
Finanskostnader	-8 607	-9 832	-37 310
Periodens resultat før skatt	-45	-18 676	-55 321
Skattekostnad	23	5 185	15 345
Periodens resultat etter skatt	-22	-13 490	-39 976
Andre egenkapitalbevegelser (Gevinst/tap ført direkte mot egenkapital)			
Verdiregulering kontantstrømsikring	436	785	-1 939
Skatt verdiregulering kontantstrømsikring	-122	-220	543
Omregningsdifferanser	-1 121	-711	1 739
Andre egenkapitalbevegelser	-807	-146	343
Totalresultat	-829	-13 636	-39 633

Balanse

Tall i 1 000 kr.	Tide konsern		
	1. kv 2013	1. kv 2012	31.12.2012
Varige driftsmidler	1 208 984	1 344 808	1 238 421
Finansielle anleggsmidler	14 092	13 081	14 091
Sum anleggsmidler	1 223 076	1 357 888	1 252 512
Varige driftsmidler holdt for salg	10 439	0	17 576
Varer	20 362	19 209	17 336
Fordringer	217 629	236 087	193 002
Kontanter og bankinnskudd	71 056	33 750	58 781
Sum omløpsmidler	319 486	289 046	286 695
Sum eiendeler	1 542 561	1 646 935	1 539 208
Innskutt egenkapital	315 721	315 721	315 721
Opptjent egenkapital	61 727	116 171	62 607
Sum egenkapital	377 448	431 892	378 328
Avsetning for forpliktelser	38 668	52 271	47 019
Annen langsiktig gjeld	616 291	703 507	624 902
Kortsiktig gjeld	510 154	459 265	488 959
Sum gjeld	1 165 113	1 215 043	1 160 880
Sum egenkapital og gjeld	1 542 561	1 646 935	1 539 208

Avstemming av konsernets egenkapital

Tall i 1 000 kr.	Tide konsern		
	1. kv 2013	1. kv 2012	31.12.2012
Inngående egenkapital	378 328	446 263	446 263
Utbetalt utbytte	-	-	-22 560
Andre endringer	-52	-734	-5 743
Totalresultat etter skatt	-828	-13 636	-39 633
Utgående egenkapital for videreført virksomhet	377 448	431 893	378 328

Kontantstrømoppstilling

Tall i 1 000 kr.	Tide konsern		
	1. kv 2013	1. kv 2012	31.12.2012
Resultat før skatt	-46	-18 676	-55 321
Avskrivninger	41 570	47 006	173 542
Finansposter	8 584	9 526	34 944
Andre driftsposter	-38 010	13 834	76 439
Netto kontantstrøm fra driften	12 098	51 690	229 604
Innbetaling ved salg av anleggsmidler	27 790	2 421	10 890
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-10 998	-16 473	-66 702
Andre investeringsaktiviteter	-	4	2 996
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	16 792	-14 047	-52 816
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	-	-	30 164
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-35 012	-29 453	-123 061
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	25 000	-	-
Utbetaling av utbytte	-	-	-22 560
Andre finansieringsaktiviteter	-6 602	-10 369	-38 479
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-16 615	-39 822	-153 936
Netto endring likvider gjennom året	12 276	-2 179	22 852
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	58 781	35 929	35 929
Kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	71 056	33 750	58 781

Noteopplysninger

Note 1 – Regnskapsprinsipper

Regnskapet med sammenligningstall, er utarbeidet etter samme regnskapsprinsipper (IFRS) som i siste årsregnskap og IAS 34 Interim Financial Reporting. Perioderegnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med avlagt årsregnskap for 2012.

Note 2 – Anleggsmidler

	Busser	Eiendommer, inventar mm.	Sum
Balansført verdi 01.01.2013	1 193 613	62 384	1 255 997
Tilgang	10 063	935	10 998
Avgang	-536	-9 881	-10 417
Årets avskrivninger	-40 926	-642	-41 568
Omregningsdifferanse	4 412	-	4 412
Balansført verdi 31.03.2013	1 166 626	52 796	1 219 422
Varige driftsmidler holdt for salg	-	10 439	10 439
Netto balansført verdi 31.03.2013	1 166 626	42 357	1 208 983

Note 3 - Segmentinformasjon

Tide Buss Norge

Tall i 1 000 kr.	1. kv 2013	1. kv 2012	31.12.2012
Segmentinntekter	355 629	400 217	1 520 805
Netto salgsgevinst	1 299	2 243	8 606
Segmentkostnader	329 309	373 591	1 411 799
EBITDA	27 619	28 869	117 612
Avskrivninger	32 188	37 309	137 426
Driftsresultat	-4 569	-8 440	-19 814
Netto finans	-8 152	-9 085	-34 790
Resultat før skatt	-12 721	-17 525	-54 604

Tide Buss Danmark

Tall i 1 000 kr.	1. kv 2013	1. kv 2012	31.12.2012
Segmentinntekter	104 139	98 208	387 205
Netto salgsgevinst	-	-	51
Segmentkostnader	95 212	88 902	352 625
EBITDA	8 927	9 306	34 631
Avskrivninger	8 831	8 933	33 119
Driftsresultat	96	373	1 512
Netto finans	-1 304	-1 840	-6 403
Resultat før skatt	-1 208	-1 467	-4 891

Andre avdelinger og elimineringer

Tall i 1 000 kr.	1. kv 2013	1. kv 2012	31.12.2012
Segmentinntekter	1 919	3 797	14 593
Netto salgsgvinst	15 537	-	-35
Segmentkostnader	3 895	4 116	13 638
EBITDA	13 561	-319	920
Avskrivninger	550	764	2 995
Driftsresultat	13 011	-1 083	-2 076
Netto finans	873	1 399	6 249
Resultat før skatt	13 884	317	4 174

Tide konsernet

Tide ASA er notert på Oslo Børs (Ticker «TIDE»). Selskapet er et av landets største operatørselskaper for bussdrift. Omsetningen for 2012 ble omkring NOK 2 milliarder kroner. Kjernevirksomheten til Tide er busstransport for offentlige og private kunder. Hoveddelen av dette gjelder rutebilkjøring, men selskapet tilbyr også tur- og annen kommersielle kjøring.

Bussdriften er organisert med ett buss-selskap for den norske virksomheten – Tide Buss AS, og ett selskap for den danske virksomheten – Tide Bus Danmark A/S. Begge disse datterselskapene har igjen organisert sine verksteder gjennom heleide datterselskaper, henholdsvis Tide Verksted AS og Tide Verksted Danmark ApS. Utover buss- og verkstedsvirksomheten driver Tide med reiselivsvirksomhet og har enkelte eiendommer som er eiet gjennom egne eiendomsselskaper.

Segmentrapporteringen reflekterer den geografiske inndelingen av virksomheten.

HMS og kvalitetsarbeid

Organisering av arbeidet

Gjennom teamorganisering legger Tide til rette for at alle medarbeidere skal bli sett og involvert. Selskapets medarbeidere skal kjenne selskapets mål og være bevisst sine bidrag til måloppnåelse. Gjennom halvårlige trivselsundersøkelser følges utvikling på sentrale områder i forhold til organisering og arbeidsmiljø.

Tilgang på arbeidskraft

Rekruttering av bussjåfører har vært krevende de siste årene, men i 2012 og i begynnelsen av 2013 er tilgangen på arbeidskraft betydelig bedre. Spesielt ser selskapet økt tilgang på yngre sjåfører fra Europa. I Danmark er sjåførtilgangen god, med bakgrunn i arbeidsledighet knyttet til den økonomiske situasjonen i landet.

Sykefravær

Fokus på nærvær, trivsel, informasjonsarbeid og styrket kompetanse til ledere gjennom interne kurs har bidratt til positiv utvikling av sykefraværet. Som i foregående kvartal, viser kvartalet positiv utvikling og økende nærvær både i Norge og i Danmark. Sykefraværet i kvartalet endte på 10,2 % i Norge. Dette er en reduksjon på 1,8 prosentpoeng, eller 15 % sammenlignet med samme periode i fjor. I Danmark var sykefraværet i kvartalet på 4,8 % sammenlignet med 4,4 % på samme periode i fjor. Da sykefravær i Norge og Danmark måles ulikt, er ikke tallene sammenlignbare.

Skade på personell og materiell

H-verdi defineres som antall arbeidsulykker med fravær pr 1.000.000 arbeidede timer. Tide Buss hadde en gjennomsnittlig H-verdi i første kvartal på 0 mot 4,2 på samme periode i fjor. Det legges stor vekt på oppfølging av ansatte som blir involvert i alvorlige hendelser, blant annet gjennom en egen beredskapsordning med døgnkontinuerlig vakt som sikrer ivaretagelse av personell, materiell og omdømme når ulykker eller uønskede hendelser inntreffer.

Kvalitet- og miljøstyring

Selskapets kvalitetssystem er sertifisert i henhold til NS-ISO 9001. Sertifiseringsorgan er Bureau Veritas. Det gjennomføres årlige interne og eksterne revisjoner av kvalitetssystemet. Alle ansatte kan melde avvik og forbedringsforslag i kvalitetssystemet. Behandling og oppfølging skjer i samme system. I desember ble Tides virksomhet i Norge og Danmark sertifisert i henhold til ISOs miljøstandard 14001.

Tides miljøprofil

Kollektivtrafikkselskapene har en viktig samfunnsoppgave, ikke minst ved å bidra til redusert bruk av personbiler. For at Tide skal kunne utføre sin virksomhet, må selskapet forbruke drivstoff. Dette medfører at selskapet forurensrer det ytre miljø gjennom utslipp av klimagasser fra bussene. De vesentligste klimagassutslippene er karbondioksid, svoveldioksid og nitrogenoksider. Det arbeides målrettet med å redusere utslippene. På de områder hvor det er mulig å påvirke valg av kjøretøy, er konsernet bevisst på å investere i materiell som har høy miljøstandard og lave utslipp til naturen.

Mer enn 75% av vognparken til Tide Buss tilfredsstillr Euro5, EEV eller bedre utslippsnorm. Tide Buss er ledende på gassbuss drift i Norge og drifter den største bussparken av gassbussr i Norge. I Kolding i Danmark er selskapet i gang med drift av Hybridbussr. Dette er en teknologi som har noen parallell trekk med drift av elektriske Trolleybussr, hvor selskapet har mer enn 50 års erfaring med å drifte fra Bergen. Sammen med forbedret logistikk bidrar dette til å minske skadelige klimagasser som CO2 og NOx. I tillegg fokuseres det på miljøvennlig kjørestil gjennom kursing av sjåførerr og piggfrie vinterdekk som reduserer svevestøv.

Standarddieselen som benyttes på øvrige busser inneholder 7 % biodiesel. Selskapet har i tillegg erfaring fra Danmark med utvidet bruk av biodiesel, og det benyttes utelukkende biodiesel som er produsert i Europa under etisk forsvarlige forhold.

Miljøtiltak er et viktig tildelingskriterium i flere av de anbuds konkurransene Tide deltar, og Tide har som ambisjon å tilby det siste innen miljøvennlig motorteknologi og andre tiltak som begrenser forurensing til ytre miljø. I forbindelse med oppstart i nye anbudsområder er det gjort store investeringer i nye busser som tilfredsstillr EURO 5 normen, EEV eller bedre.

En miljøvennlig produksjonskjede er et av kriteriene når det skal velges bussleverandør, og selskapet har samarbeidspartnere som garanterer miljøvennlig destruksjon av gamle busser. Ved hjelp av måleutstyr i bussene fremmer Tide også klimaet gjennom drivstoffreduserende tiltak, og selskapet benytter i stor grad el-biler istedenfor busser ved posisjoneringskjøring for sjåførene. En del av Tides eldste busser har fått ettermontert katalysator for å sikre tilfredsstillende utslippsnivå på hele flåten. I tillegg er det innført egne miljøprosedyrer for ansatte for å fremme energiøkonomisering, og tiltakene er blant annet kildesortering og videokonferanser. Tide Buss fremmer også klimaet gjennom drivstoffreduserende tiltak ved hjelp av forbedrede måleutstyr i bussene og egne miljøprosedyrer for sine ansatte for å fremme energiøkonomisering. Støy og utslipp av stoffer som kan medføre miljøskader er innenfor de krav myndighetene stiller.

Om Tides segmenter

Om Tide Buss Norge:

Rutebuss i Norge:

Tide Buss AS kjører rutebuss på oppdrag for fylkeskommunene Hordaland, Nord-Rogaland og Sør-Trøndelag. Rutebussdriften kjøres som følge av de kontrakter Tide har vunnet de senere årene. Disse kontraktene har normalt sett en varighet på 6-8 år, samt 1-3 opsjonsår. I 2011 startet selskapet hele 5 nye kontrakter. Disse utgjør en betydelig andel av ruteproduksjonen til selskapet.

Tide Buss AS opererer 8 større kontrakter. En har varighet til 2015, mens de resterende har varighet til 2017 – 2019. I tillegg kommer opsjonsårene. Selskaper opererer i dag vel 750 driftsbussr i rute i Norge. Tide Buss AS jobber kontinuerlig for å videreutvikle selskapet i den hensikt å vinne nye kontrakter. Selskapet deltar i utlyste konkurranser i Norge ut fra strategiske vurderinger. Anbudskonkurranser har ulik utforming og ulike evalueringskriterier, og disse må tilpasses den enkelte konkurranse. Selskapet har som målsetning å være ledende på kvalitets- og miljøparametre i konkurranser der dette vektlegges, samt konkurransedyktig på pris.

Ekspress- og flybuss:

Tide Buss AS drifter alene, eller sammen med andre, 5 ekspress- og flybussruter. Dette er flybussen i Haugesund, flybussen i Bergen, Kystbussen (Bergen-Stavanger), Haukeliekspressen (Bergen/Haugesund – Seljord – Oslo/Tønsberg) og Fjordekspressen (Bergen-Trondheim). Tide Buss har omtrent 25 driftsbusser knyttet til ekspress- og flybusskjøring.

Tur-kjøring:

Under merkevaren "Tide Reiser" selger Tide Buss AS blant annet turbusstjenester på kommersielt grunnlag til privatpersoner, bedrifter, lag, foreninger og det offentlige. Selskapet disponerer omtrent 75 busser til denne aktiviteten, både egne busser og fast innleide underleverandører. Tide Reiser selger tur-aktiviteter i hele landet, men i hovedsak foregår aktiviteten i Hordaland, Rogaland og Hedmark.

Reiseliv:

Tide Reiser har også ansvaret for selskapets salg av turer og opplevelser til spennende reisemål i inn- og utland. Turer selges både som katalogturer og som tilpassede turer til lag og foreninger. Tide Reiser produserer flere kataloger hvert år, som distribueres til privatpersoner, lag og foreninger. Se www.tidereiser.no for mer informasjon.

Annen transport:

Tide Buss AS har nærmere 40 mindre busser knyttet til transport av eldre, syke, samt fysisk- og psykisk utviklingshemmede. Dette er i all hovedsak kjøring på kontrakt med det offentlige og kan være kjøring som er enten fast eller anropsstyrt.

Vognpark:

Tide Buss Norge hadde ved utgangen av kvartalet 1 010. Det er investert betydelig i nytt bussmaterieil de senere årene, med bakgrunn i de kontrakter som er vunnet. Konsernet har 125 brukte busser til salgs. Snittalderen på bussparken er 4,5 år

Tide har vært et av de mest innovative busselskapene i Norge i forhold til å ta i bruk ny teknologi når det gjelder alternativ drivstoff. Dette bidrar til å begrense påvirkningen på det ytre miljø. Hele 191 av bussene bruker gass som drivstoff. 7 busser bruker elektrisitet som energi. Selskapet har også kjøpt 20 elbiler i løpet av 2011. Dette for å minimere tomkjøring med buss utenfor rute og dermed ha en positiv miljøpåvirkning. Fornyingen av bussparken bidrar sterkt til at Tide Buss sin påvirkning på det ytre miljø reduseres i forhold til antall kilometer kjørt. Når det gjelder bussleverandører er disse i hovedsak fordelt på fem ulike bussmerker, som hver har en andel på over 10 % av det totale bussmateriellet.

Om Tide Bus Danmark:

Rutebuss i Danmark:

Tide Bus Danmark A/S kjører primært rutebuss for trafikkselskapene FynBus på Fyn og Sydtrafik i Sydjylland. I tillegg suppleres det med en mindre andel svømmekjøring for Middelfart og Faaborg/Midtfyn Kommuner. Rutebussdriften er vunnet gjennom kontrakter, og disse har normalt en varighet på mellom 5-8 år, pluss 2 opsjonsår. Tide Bus Danmark A/S opererer nå 6 kontrakter av forskjellige størrelser – fra 2 busser til 156 busser. To kontrakter med tilsammen 26 busser har utløp i 2013, med mulighet for 2 års forlengelse på en kontrakt med 15 busser. Tre kontrakter på til sammen 33 busser har utløp i 2014, med mulighet for 2 års forlengelse på to kontrakter med tilsammen 20 busser. Resten har tidligst utløp i 2015.

Som en del av den overordnede strategi for konsernet arbeider Tide Bus Danmark A/S med å videreutvikle selskapet med henblikk på å vinne nye kontrakter. Selskapet deltar i anbudskonkurranser ut fra strategiske vurderinger knyttet til offentlige anbud i Danmark. Tide Bus Danmark A/S vant anbud på kjøringen i Fredricia kommune, hvor anbudskriteriet var å levere flest antall gass-busser.

Vognpark:

Selskapet opererte ved utgangen av kvartalet 308 driftsbusser i rute i Danmark. Det er investert betydelig i nye busser med bakgrunn i kontrakter som er startet opp i 2009 og 2010. Gjennomsnittsalder på bussparken er mellom 5 og 6 år. Tide startet kjøring med 3 hybridbusser i Kolding i januar 2013 som en del av Kolding kommunes miljø-satsing som "grønn" foregangskommune.